

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousministeriö

Turtola 19. syyskuuta 2014

kirjaamo@mmm.fi

Viite : Valtioneuvoston E-kirje MMM2014-00855
Tornio-Muoniojokiseura ry lausuu vain lohenkalastuksen kiintiöistä

Lausunto kalastuskiintiöistä vuodelle 2015

Perusmuistiossa "MMM2014-00825" valtioneuvosto toteaa:

"Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2015 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen 1380/2013 tavoitteiden mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

Suomi kannattaa komissio Itämeren kalakannoille ehdottamia suurimpia sallittuja saaliita (TAC) vuodelle 2015 jäljempänä mainituin tarkennuksin.

Suomenlahden lohen sekä Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:t

Suomen tavoitteena on lohikantojen hyödyntäminen MSY:n mukaisesti sekä ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä lohenkalastus.

Suomi pyrkii löytämään yhteisymmärryksen komission ja muiden Itämeren jäsenvaltioiden kanssa Suomenlahden lohen TAC:sta, joka olisi komission ehdotuksen (10 043 lohta) ja ICES:n tieteellisen neuvon alarajan (9 600 – 11 800 lohta) tasolla.

Suomi pyrkii löytämään yhteisymmärryksen komission ja muiden Itämeren jäsenvaltioiden kanssa Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:sta, joka olisi komission ehdotusta (97 911 lohta) pienempi ja ICES:n tieteellisen neuvon (79 000 – 116 000 lohta) alarajan suuntainen ottamalla asianmukaisesti arvioitu väärin raportoitu ja raportoimaton saalis täysimääräisesti huomioon kiintiötä asetettaessa.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta, ja jos sellaista todennetaan, se viipymättä ja kokonaan eliminoidaan.

Lisäksi Suomi nostaa esiin sopivissa asiayhteyksissä Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen ja lohen merialueen vapaa-ajankalastukseen (lohen meriuistelu, eli ns. trolaus Etelä-Itämerellä) liittyvät ongelmat."

Lohen merikalastuskiintiöiden leikkaamisella kalastusneuvostossa 2011 on saavutettu rohkaisevia tuloksia vuosina 2012, 2013 ja 2014. Lohet uivat runsaslukuisemmin kohti kotijokiansa. Mittaustulokset Simo- ja Tornionjoella kertovat eittämättömästi, että kiintiöiden puolittamisella on ollut todellista merkitystä. Kiintiöiden puolittamisen jälkeen Simojokeen on päässyt joka vuosi kolme kertaa enemmän lohta kuin sitä ennen, Tornionjokeen nyt viisi kertaa enemmän: yli 100.000 lohta!

Tämä hyödyttää sekä lohikantoja, että lohen kalastusta. Jo nyt voidaan odottaa Tornionjoen viehekalastuksesta muodostuvan tärkeä taloudellinen resurssi jokivarteen.

Valtioneuvosto esittää komissiota **pienempää** kiintiötä Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden kiintiöön Tämä kanta poikkeaa **myönteisesti** aiemmasta käytännöstä. Valtioneuvosto pyrkii noudattamaan ICES: n neuvonantoa, kun otetaan huomioon sivusaaliin purkamis- ja raportointivelvollisuus.

Suomenlahden kiintiö on edelleen ylisuuri, paperikiintiö, kuten oikeuskansleri on ylisuuren kiintiön ilmaissut. Olisi perusteltu syy leikata sitä suunniteltua enemmän, koska saaliissa esiintyy useita kymmeniä prosentteja myös Pohjanlahdelle vaeltavia lohikantoja.

Komission (COM2014 552 final sivu 5) ilmaisemana tarkoituksena on *varmistaa kalavarjojen kestävä käyttö unionin politiikan ja kansainvälisten sitoumusten mukaisesti ja säilyttää kalastusmahdollisuudet vakaina, TACien vuotuisia vaihteluita rajoitetaan siinä määrin kuin se on käytännöllistä, kun otetaan huomioon **jonkin tietyn kannan tila**.*

On selvää, että komission tavoite lohen osalta ei täyty, koska kalastuskiintiöt määrätään sekakannoille. Toteamme jälleen, että merelliset lohikiintiöt tarkoittavat sekakan- takalastuksen jatkamista yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden vastaisesti.

Suomen ja Ruotsin, jotka tuottavat YK:n merioikeusyleissopimuksen tarkoittamina alkuperävaltioina 97% Itämerellä pyydetävistä lohista, tulee tarmokkaasti työskennellä lohenkalastuksen valuvian korjaamiseksi yhä enemmän kantakohtaisen kalastuksen suuntaan.

Kalastuskiintiöistä ei tarvitse tulevaisuudessa päättää EU-tasolla laisinkaan, kun siirrytään kantakohtaiseen lohenkalastukseen.

Tornio-Muoniojokiseura ry viittaa oheen liitettyyn maa- ja metsätalousvaliokunnalle annettuun lausuntoonsa ja katsoo, että lohenkalastuskiintiöt tulisi vahvistaa enimmäkseen ICES: n neuvonannon alarajan mukaan, siten, että ylärajasta poistetaan edellisen vuoden todelliset raportoimattomat ja väärin raportoidut lohimäärät.

Kunnioittavasti

Kalervo Aska

jokiseura@tornionjoki.fi www.jokiseura.fi

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Turtola 5. kesäkuuta 2014

mmv@eduskunta.fi

Viite : MMM2014-00567, perusmuistio 4.6.2014 OB ja ICES neuvonanto 30.5.2014

Asiantuntijakuuleminen 6.6.2014 Itämeren kalastusmahdollisuuksista v. 2015

Tornio-Muoniojokiseura ry ottaa kantaa vain Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohenkalastukseen. Lausumme meille eilen esitetyn aineiston pohjalta seuraavaa:

Siirtyminen kantakohtaiseen kalastukseen esiintyy ICES:n neuvonannossa. On hyödyllistä pohdita kantakohtaisen kalastuksen etuja suhteessa kaikkiin seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

Biologia – kantakohtainen kalastus

Oikeudenmukaisuus – kantakohtainen kalastus

Taloudellisuus – kantakohtainen kalastus

Maksimi biomassa – kantakohtainen kalastus

Lohenkalastuskulttuuri – kantakohtainen kalastus

Hallinto – kantakohtainen kalastus

Laki – kantakohtainen kalastus, YKP, merilaki (UNCLOS)

Itämeren lohenkalastuksesta yleensä

Itämeren lohenkalastus ei ole tapahtunut biologisen kestävyuden, oikeudenmukaisuuden, taloudellisuuden tai kansainvälisen lain mukaan, vaan on ollut kalastusta saavutettujen etujen perusteella. Lohen kalastusmahdollisuudet on jaettu Itämeren maiden kesken kylvetyn lohen haravointiin avomerellä aikana, jolloin luonnonlohella ei katsottu olevan mitään merkitystä.

Itämeren kalastusjärjestelyjä ei ole lohen osalta muutettu, vaikka EU ja sen jäsenmaat ratifioivat kansainvälisen YK:n merioikeusyleissopimuksen ja sen myötä sitoutuivat kutuvaltioperiaatteen.

Unionin uusi yhteinen kalastuspolitiikka (YKP) antaa toivoa monilta osin.

Yhteisessä kalastuspolitiikassa sovelletaan kalastushoitoon ennalta varautuvaa lähestymistapaa, ja politiikalla pyritään varmistamaan, että meren elollisia luonnonvaroja hyödynnetään siten, että pyydettyjen lajien kannat palautetaan kestäväen enimmäistuoton mahdollistavia tasoja suuremmiksi ja pidetään niillä tasoilla. MMM käyttää usein, kuten 4.6. muistiossaan ilmaisua ”MSY tilassa tai lähellä sitä”. On huomattava, että YKP määrää kannat palautettavaksi kestäväen enimmäistuoton tasoja suuremmiksi.

Miksi lohikiintiö etuoikeutettuna merikalastukseen?

Lohen merikalastuskiintiö on poikkeus verrattuna muihin kaloihin, koska lohi on jokista luonnonvaraa, jota on perinteisesti kalastettu kaikissa maissa joista ja jokisuista.

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston neuvo kalastusmahdollisuuksista on suositus sen arvioimiseksi minkä verran kutakin kalakantaa kestää merikiintiöin kalastaa. ICES on jäsenmaiden merellinen järjestö, eikä sillä ole toimivaltaa arvioida merikalastuksen suhdetta jokikalastukseen. Vuosi toisensa jälkeen ICES neuvoo kuinka monta lohta Itämeren sekaparvista kestää kalastaa. Muutamissa lauseissa tuodaan esille kantakohtaisen kalastuksen välttämättömyys. Tutkijat ovat silti joka vuosi mahdollottoman tehtävän edessä, kun maksajat, jäsenmaat, vaativat kiintiötä lohen sekakantakalastukselle, vaikka biologiset, sosiaaliset, taloudelliset, omistus, hallinnolliset ja laillisuuskysymykset puoltaisivat paluuta kantakohtaiseen kalastukseen. Lohikiintiöneuvoa on arvioitava maksajan merinäkökulmana, vaikka ICES:n työ ansaitsee sinänsä suuren arvostuksen.

Tieteessä on laajasti hyväksytty periaate, jossa sekaparvista kalastettaessa kiintiö on asetettava heikoimpien kantojen mukaan. ICES:n numeerinen neuvo on tieteen ja merellisen edunvalvonnan kompromissi. ICES:n neuvo päättyy 116.000 lohen totaalikuolevuuteen ammattikalastuksen seurauksena. Kalastuskiintiön määrittämiseksi ICES ei nyt esitä omaa lukuaan, vaan viittaa viime vuoden 2013 tietoihin sivusaaliista, hävikistä, raportoimattomasta kalastuksesta ja väärin raportoidusta kalastuksesta. Kun kuolleisuusluvusta vähennetään v. 2013 luvut, kokonaiskiintiöksi saadaan 78.880 lohta, käytännössä sama asia kuin ICES:n ja STECF:n neuvo vuoden 2014 kalastusmahdollisuudeksi.

Sivusaalis ja virheellisesti raportoitu saalis voivat olla isompia tai pienempiä kuin vuonna on 2013 todettu. Arvio niistä on asetettava Rion sopimuksen varovaisuusperiaatetta noudattaen esim. 15% suuremmaksi kuin 2013, koska saaliissa on häviämisuhanalaisia lohikantoja. Näin kiintiöksi saadaan 73.000 lohta mikä on Suomen virallisen kannan mukaisesti lähellä tieteellistä neuvoa. MMM:n muistiossa esitetty haarukka 79.000 – 116.000 lohta on varsinkin ylärajaltaan epärealistinen ja on tehty merikalastuksen etua painottaen. **Tornio-Muoniojokiseura ry esittää pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiöksi 73.000 lohta. Jokiseura edellyttää, että jatkossa merikalastuksen etuoikeus puretaan.**

Lohen sekakantakalastuksen hallinta on niin vaikea prosessi, että edes ICES ei neuvonannossaan 30.5.2014 tiedä, mitä Euroopan komissio kolme vuotta aiemmin esittämällään $F=0,1$ kalastuskuolevuusluvulla tarkoittaa, vaan aprikoi komission mahdollista tarkoituserää a- ja b- vaihtoehdolla. Skenaariot paljastavat sen, että komission esittämä kalastuskuolevuusluku on summittainen. Tieteellinen luku sekakantakalastukselle on 0%. Näin vaikeasta hallinnosta on perusteltua hankkiutua eroon. Lohen sekaparvikalastus on mahdoton hallittavaksi ja se on lopetettava mahdollisimman nopeasti. Uusi unionin perusasetus antaa siihen mahdollisuuden.

Suhteellisen vakauden periaate esteenä järkiperaisille valinnoille.

MMM on keskustellut muutaman jäsenvaltion kanssa mm. kutuvaltioperiaatteesta. Esimerkiksi Puola ja Tanska kalastavat toisten varannosta, joten on päivän selvää, että ne eivät suosiolla luovu viljelylohen pyynnillään saavuttamistaan eduista, vaikka ne selvästi ovat vastoin merilain artiklan 66 tarkoitusta. Tähän ei tietystikään pidä tyytyä, vaan on edettävä asian vaatimiin menettelyihin.

Suomen on tehtävä tiettäväksi, että asia tullaan viemään merilaissa ilmoitetun oikeusistuimen ratkaistavaksi, ellei EU vapaaehtoisesti aio noudattaa merilakia. Suomi ei voi olla mukana sellaisessa Euroopan Unionissa, joka rikkoo kansainvälistä lakia.

EDELLÄ OLEVAN PERUSTEELLA jokiseura vaatii lohen osalta selkeämpiä toimia kantakohtaiseen kalastukseen siirtymisessä – 4 vahvaa argumenttia merikiintiöiden muuttamiseksi lohen osalta:

YKP:n Artikla 16§: *Kun on tieteellistä näyttöä siitä, että tietyn kannan osalta vahvistetut kalastusmahdollisuudet ovat selvästi epäsuhdassa kannan todelliseen tilaan nähden, jäsenvaltiot, joilla on välitön hallinnointietu asiassa, voivat toimittaa komissiolle perustellun pyynnön, että se tekisi ehdotuksen ristiriidan lieventämiseksi.* Tämä artikla soveltuu nimenomaan lohenkalastukseen, koska alkuperävaltioilla on Rion sopimuksen, merilain (UNCLOS) ja elinympäristödirektiivin perusteella erityinen vastuu ja oikeus anadromisiin kalakantoihinsa.

Merilain kutuvaltioperiaate artiklassa 66. Merilain 192 artikla sisältää puolestaan pakonomaisen velvoittavuuden: *"States have the obligation to protect and preserve the marine environment"*. Ratifioitu sopimus ei jätä harkinnanvaraa sen noudattamiseen merilakina, The Law of the Sea.

On huomattava, että Rion sopimus ottaa kantaa myös luonnonvarojen käyttöön perinnekulttuurin mukaisesti.

Jokivarsien lohenkalastus on jokivartisille omistuksellinen perusoikeus.

Lohenkalastus on ankkuroitunut jokivarsien talonpojille vuosituhannen aikana tavalla, jota turvaa perustuslain 15§ ja unionin perusoikeuskirjan 17§ omaisuuden suoja. Lohisaa- liista 2/3 osaa on kalastettu kautta historian jokikalastuksena. Tanskalaiset aloittivat avomerikalastuksen 1940-luvulla. Suomi meni virheellisesti mukaan avomeripyynntiin, eikä puolustanut jokipyynnin perinteisiä ja laillisia oikeuksia. Suomen myötävaikutuksella jokisaaliin osuus pudotettiin 2/3 osasta 2,5 prosenttiin. Jokikalastus käytännössä kiellettiin merikalastuksen eduksi ilman mitään vahingonkorvauksia kärsivälle osapuolelle. Tämä problematiikka täytyy ensin ymmärtää kotimaassa ja avata keskustelut vasta sitten vääryyksien korjaamiseksi. Miksi Suomi ei käytä tätä raskasta asettaan? Onko pelkona, että kalastus voisi palautua takaisin jokivarsiin?

Suomen ja Ruotsin ei tarvitsisi olla osana pyöreän pöydän neuvotteluita jos maat käyttäisivät kansalaistensa omistusargumenttia. Neuvottelut siirtyisivät suorakaiteenmuotoiseen pöytään, jossa omistajat ohjattavat puhetta.

Kunnioitavasti

Kalervo Aska

jokiseura@tornionjoki.fi www.jokiseura.fi